

جمعه — ۱۵ تموز ۱۹۲۷

جلد : ۸

دردنجهي سنه — نومرو ۹۰

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

یوردي ياننده کی بناده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد مسیح

مجله ملی

آبونه شرائطی : سنه لکی ۲۵۰

آلتی آیلغی ۱۲۵ ، فوق العاده

نسخه لرایچون ۳۰۰ و ۵۰۰

غروشدور .

مجموعه مزه یئتتجه طبعی تنذیب

ایدله ن ارلر اعاده ایدلر .

هر آيك برنجی داره بشنجی كونهری هيفار ، علمى ، ادبى ، اقتصادى ، صرئى مجموعدر .

مابعد الطبیعه

— ۲ —

آله مکتبندن زواقیه قادر
(آله فکری)

۱ — ایونیا مکتبک آستیناس ایدمه دیکي
به یوک خالق ٲله آله Elëa مکتبنده یوسک
موقنی استرداد ایدر کی در . اساساً دورکده ،
ئی یونیا مکتبک فکری بی باشقا شکده کورده
بر مکتبه احتیاجی واردی . بواحتیاج ، یالکز
هر جریانی ، معاکس بر جریانک تعقیب آیمیی
لزومندن دیکل ، کیتدیکه انکشافه باشلایان
ذکارک حقیقت تحریرسند کوستردیکي اک
طبیعی بر جوالیتک اثریدی . آله آ مکتبی
شوبله دوشونووردی :

واقعا عالم یالکز محسوسات و مادیاندن
عبارت کی در . حالبوکه ، ماده بو ویا شو
شکی ، بوویا شوحرکی اکتساب ایدمه بیلیمک
ایچین بر فاعل ایست و بوفاعل ، مرید و مختار
اولمی در . بوقدر برده خلقتک خارجده عظیم
بر معبوده احتیاج وارد . فقط خلقتک خارجی
نرمسیدر ؟ ذهن به یله برشی آرامقله معبودک
الهی شانه لایق اولمایان بر مکان تصور آیتک
ضرورتنده قایلر . آله ایسه هر برده حاضر
و ناظر ، علیم و خیر اولمی در . بونک ایچین
ایسه هر شیدن اول مکاندن مزه اولمی اقتضا
ایدر . عکسی تقدیرده کربا Imminent صفتک
معنایی قالماز . اولیه ایسه آله خلقتده مندمجدر ،
جناب حق خلقتده مندمج اولونجه مخلوقه
نه احتیاج وارد ؟ مستقل برکائنات تصویری
المهی وحدانیتی اخلال ایدر . بناء علیه ،
موجودات هیچ بر زمان مخلوق اولمادی .
زیرا هر شی آله کبر . والله بردر . متعدد
اولسایدی ربانی صفتلر یسه خلل عارض اولوردی .
متعدد اولسایله ایچارنده الفضله کلت افاده
ایده نک اکوبوک معبود اولمی اقتضا ایدردی .
خلاصه موجودات اونک سبجانی بر تخیل سندن
باشقا برشی دیکلدر . هیچ برشی یکیدن موجود
اولماز . موجود اولان شی موجوددی .
و موجود اولاجقدر . زمان و مکانده کندیلدی در .

واسطه سیله کوتورلمش و جوارده کی صاریجه
باشا جامی حظیره سنه دفن اولمشدر . [باشانک
قونانی موقعنده ایوم ارکک لیسهی ، ارکک
معلم مکتبی و رژی دائره سی وادر .]
جامعک حظیره سی کوشه سنده کی کوچوک
نچره نک اوکنده قارا مصطفی باشانک باش
طاشی ایوم موجود اولوب ایچیر یاراقلرینک
کولک لکارکنده پک محتشم بر حیالک صوک
یادکاری اوله رق معیندار الهاملرک مقربدر .
طاشده محکوک کنایه شودر :

سر سردار اکرم صدراعظم مصطفی باشا
ایدوب رحلت جوار اولیاده ایلدی مأوا
قصور یوغین سیم غزاده من وجه نوما
شیدوهم سید اولدی اوله فر دوس ایدسکنا

سنه ۱۰۹۵

له قرالی (صوبیه سکی) نک بومظفر بنیه
بویوک بر قیمت ویریلدیکندن بوحرک غنائمندن
بر قاج سلاحک موزهیه قونولمی طبعیدر .
مع هذا بومر وکاتک آراسنده [مغلوب تورکلکی]
تمیل و بالخاصه خلق اوزرند بویوک بر فوذه
تأثیر ایدن برشی آرانیمش ، هر هانکی بر
قوری قافا قونولمشدر . زیرا معروضاتزله
نابندرک قارا مصطفی باشا مرحومک باشی
ادرنده مدفوندر .

وارسین موزهده صاحی مجهول بر
(قوری قافا) بدیخت سردای تمیل ایله سون :

ادرنه : ۱۷ مایس ۱۹۲۷

اوبره عقل کل — Raison universelle در .
کوردیکمن تبدلظواهر دن عبارتدر . داهای
زیاده هجویه لریله مشتهر شاعر تسه نوقاله عاقد
بولوان بوفکر لری ، افلاطونک : « قورقونچ ،
حرمته شایان و سوزلنده آکلاشیلاماق
تهلکسی موجود بر خطیب » دیبه توصیف
ایندیکی « یارمه نید » انام ایذری . بو ذات
« طبیعت حقنده » یارمش اولدوغی شعرلرله
قسمه نوقالک وجویه سنی کافی کورمه می
اولاجکی که ، عالمی ، ربی فاعل و مثبت ، دیکری
منفی و منفعل اولمی اوزره ایکی به آیدردی .
بری فیزیکی ، دیکری متافیزیکی اولان
بو ایکی عالمی توحید مقصدیه بر طاقم
واهی تاویللر یاپدی . و نهایت « مستقل
موجودات یوقدر ، مخلوق یوقدر ، خلق
اولومقی احتیاجیده یوقدر . شی وارسه
وار ، یوقسه یوقره . موجود نه والدونده
مولوددر . حتی عالمک منشائی دوشونمک یله
خطادر » نعتدن بسط برلادییه وجودیه
دستوری وضع ایندی . بونلر هر اقاقتی
معکوس بر نقطه نظرله تاویل ایتدکاری کی
نظارلرمزده پک قیمتی اولان و هر شیئی
کندیلسیله ایضاح آیتک ایستدکاری
« خدای لمزل » کائناتی فدا آیتک صورتیه
کندی شخصیتلری خده الهیاشدیرمش اولدیلر .
اساساً وجودیه نه قادی هر شیئی بر
وحدت چرچوه سی ایچنده کورمک ایسترسه
ایستسین معقول بر تکرر ایچین وجودیه دن
داهافضله کثرتیه یی Pluralisme بی مدافعه
ایدن بر مسلک موجود دیکلدر . اساساً وجودیه
نا تناهی تناقضاتده مالی در .

۲ — بوراده استطراداً شو نقطه یی
خاطر لاق ضرورتی قارشیدنسبز : عمومیتله
اعتقاد و تفکر ساحه سنده سربه ، اقتضایه ،
وجودیه و صوفیه کی درت مسلک وارد که چوق
دفعه یکدیگر یله قارشیدر یقده در . بز سربه یی
بر استفهام و منفی برار تافلسفه سی ، وجودیه یی
محجزک ، افکاریه یی خیالک فلسفه سی عد ایدر
وصوفیه یی مرضی بر شهوت تاقی ایدرز . بودرت
مسلکک هپسندله اله مفهومی موجوددر ، هپسنگ

وکردادی حرکت را ملک تشکلاته سبب اولور. صایسز عوالم در حال زوال و بلق اوزر بر آند و متوالیاً تشکلاته ایدر [۱]. زربون هر شیک ایلک علت و سببی کندیشنده مندمج عدا جملک غایثه Téléologie نهایت و یردیلر. اک صولک عصره قادر حکمی نماید ایدن بولفسفه اک صولک سوزی سوبله بیلجک کی کورونویور [۲] زیر احوالا بوکون صدا، ضیا، حرارت... الخ بوتون حکمی و کیموی حادثات زیره مسلکله ایضاح ایدیکنده. دموقریتک بو مظهریتی افلاطون او وقت آکلامش اولاجق که، حسد و یا استرقاب ساقه سیه بو ذلک محرقاتی صانون آلوب یاقق ای تیدیکی فلسفه تاریخونده مندرجدر. دموقریتک، آله فکریی فلسفه سندن تماماً اخراج ایتدی. اوکا کوره آله، برخال وهولاک بر وهردر. اوها مک تولید ایتدیکی بوخیال، انسانلرک جهات یوزندن طبیعی حادثاته ویرمش اولدقلری، اسرار انکیز برمعادن عبارتدر. اکر بو حقیقت ایسه، وصولی امکانسدر. دموقریت و طرفدارلری، زمانلنده هر شئی مادی دوشونمک صوریه ادیان واساطیرک نفوذندن ذهنلری قورناردیلر. یالکز کاشانی

[۱] دموقریت آتوملرک حرکتی اوج طرزده خلاصه ایدر. ۱ - ابتدائی حرکت M. primitif کزرائک محوری و موجودیتلری داخلنده واقع اولان و هیچ برحاده تولید ایتن حرکتلریدر. ۲ - حرکت عکس العملندن متحصل مشق حرکات M. derivé درک زرات آراسنده کردایلر و کردایلر یانان دورانی بر حرکت وجوده کنیزر ۳ - بودورانی حرکت موجوداتی تشکلی ایدن برعادتدر. بوکاده قسری حرکات M. impulsif دیرلر.

[۲] «دموقریتک نظریاتنده یکی فیزیک، ماده تک احاطه کنیزلری Indestructibilité و قوت بقای Conservation de la force کی یکی اساسی مبدئی مندمج اولدوکی کی قانت: [احداثات تکمیل نظراته رغماً مادی جوهر طبیعتده نه اکسیریه ونه چوغالیر] مناسبتی مفید اولان جواهرک استقراری-Persistence de lasubstance تانعه ادعایده دموقریتک نقطه نظرده مندمجدر.»

Histoire de materialisme: F.A. Lange

بر شکل آدینی مندمجه صوفیه نه نهایت بولور. صوفیه، هانکی طرفدن یانیلر سه باقلسین سریه و وجودیه نک بر ترکیندن عبارتدر. و دائماً تاریخک بشری بدین ونو میدیایان مهیج و مشغوم حادثه لرینی تعقیب ایدن بو مسلک بر فلسفه اولمقدن زیاده برایشایش و رجحان طریزی در. سالک لرینک حیثاته علاقه قسمی عدمله اولان علاقه سندن فضله دکلیدر. مسلط اولدوکی جمعیتلری تماماً افنا ایدن بو «فانی النفس» مسلکی ایشیزلرک ایشی در «موتوا قبل ان تموتوا» اولمده دن اول اولور که دن عبارت اولان دستور لرینک منشأی یک اسکیدر واکثریا پیرلرینک روح و قلبک تصفیه می ایشین یایدینی تلقیناتی یا کلش آکلامقدن ویا کلش تطبیق ایتکدن متولد مرضی بر آققدنر. بو درد مذهک اساسی قیصه جه آکلاشیدقندن صوکرآ تدقیق مزه عودت ایدمیلر:

۳ - «له آ مکتبک ضف و خطلی فلسفی بر ذهابه مالک اولمالرندن عبارتدر. زیرا نتیجه سنده مثبت بر شیه ارجاعی قابل اولمالان هر هانکی بر نقطه نظرک فلسفه ایله مناسبتی یوقدر. له آ مکتب له موازی کیدن و معافیله اونلر دن آیری بر فکر طریزیه مالک بولونان زیره مکتبی Atomisme دموقریتک بنک فکر لرله قیمتلندی. دموقریتک بالیلجه مدعای، لاووازی قان آکسیران و هیچ دن هیچ برشی حصوله کاز و موجود اولان شیدن هیچ برشی محو اولماز» دستورلندن عبارتدر. دموقریتک نظر آخلقت، بوشلق «خلا=Vide» و زراتدن «ملا=Plein» مرکیدر. بو زرات عددجه نامتناهی دیرلر. و شکلاری نامتناهی تنوعاته مالکدر. خالقتده کوردیکم هر تحول زراتک بر تجزی و یاتراکی Agregation نتیجه سیدر. هیچ برشی کهای واز قضا ظهور ایش کلیدر. فقط هر شیک علت و ضرورتی کندیشنده مندمجدر [۱]. آنوملر واسع مسافانه ایدیا دوشهرلر، سقوطلری جوق-ریح اولان اک بو یوک زرات کوچوکلرینه چاربارلر. حصوله کتیر دکاری جاتی [۱] بودوشوشامه بدوق و آلفا غوراسه اسناد ایدیلر.

قیمتلری اخلاقی اولابیلر. بونکله برابر بشری جمعیتلرده هیچ بر اخلاق، دستورینک فلسفه، یله علاقه قسمی یوقدر. ونه کیم فلسفی بر مسلکله سلوک ایتکده یالکز شخصی مزاجیه نابعدر. علمک بخش ایتدیکی عشقهده ایسه اخلاقی، آنخاق شئی بر کیفیت کی مطالعه اولوتور. هر کسک اخلاقی کندیشنده مندمجدر و هیچ بر سبای ویا خارجی امر ایله ماهیتی تبدل ایتز. بو سیدن درک خلقتک بو یوک کنهالردن اکثری، طریقت قاپینی ویا بردنی کندیشنه استفاده اولونابیلر برمناع حالته کتیرمش اولانلر دن صادر اولمشدر. بو بر تاریخی حقیقت اولمله برابر سریه عصر مزه قادر حکمی سور وکله مشدر. زرات: بز تمامله مشخص و ریاضی بر معینته ارجاع ایدمیدیکم هر حقیقتی تأویل ایدرز. و بو تأویلر نه قادر واضح اولسده ایچزده منقوش اولان استقام اشارتی هیچ بر زمان سیلینمز. ایشته سری فلسفه بو استفهامک فلسفه سیدر. وجودیه کانهجه: بو فکرک افلاسی اعلان و دولایسیله تکمیل موجوداتی محتوی اولدقلری قابلیتلر و قوتلر دن تجرید ایدوب عاطل برالوهیتک لایتغیر مادهمسی حالته کنیزر. بونفسنده برانساط قدرتی بولمالارک فلسفه سیدر. حالبوکه ظاهر اک فضله آتزه پومورفیک و بناء علیه اک فضله نفسی اتساعی تضمن ایدن بر فلسفه کی کورونور. وجودیه سربه نک استفهامنه جواب ویرمک ایستین و فقط تجسسی بوسوتون خیر بالایان مضاعف بر معادر. و نتیجه سی «بیلیم یورم» دن عبارتدر. افتکاریه، زمان زمان مختلف شکلرک کیردیک حالته جوق دفعه غایثی و اکثریا حسابی ذهنتلرک محصولی اولدی. معدومه موجوده ویردکاری قیمت قادر بر اهمیت عطف ایدن بو مسلک بوتون فلسفه تاریخک بر شعری ماهیتده قالدی. بوماده دن بورولان و معنویاتک اوها مندن بیقال انسانلرک اعراق Pur gatoire در. بو برنوع دیکنمه فلسفه سیدر. صوفیه، وجودیه نک علمه، فله انقلاب ایش اولان شکلدر. وجودیه تعلیمی

جائی و جانسه، ناری و غیر ناری ایکی نوع زراک هیئت مجموعه سی عدا ایتک صورتیه تصور ایتدکاری مای وحدتی کیفیت ثنائیشدردیلر [۱]. مثله اکتبتک، آتبی عالی، بو مکتبده موقعی تماماً مادهیه ترک ایتدی. زریه مکتبتک اثری، بوماده طالنده آلان باقی و جاری در. زربون، پک ابی آکلامشدی که: موجودی ایضاح، معدوم ویا مجهولی تصور دن دها معقولدر. واکر بزم بیلمدیکمز بر مطلق مجهول وارسه اونی بوحد دسز طالنده هنوز کندیشی بیه اوکر نه ممش اولان انسالک عقل ایدمه مسمندده هیچ برمسولیت و محذور بو قدر.

۴ - ایتالیا مکتبندن فیثاغوراسک

اعداد نظریه سی Théorie de nombres آنجاق فلکیاته تطبیق اولونابیلن ریاضی بر منطقی دن عبارتدر [۲] هر شیئی واحده ارجاع احتیاجندن دو غمش اولان بوافشاریه [۱] بو ذاتک آنرلی و فکرلی، ارسطوده و شاعر لوقره جیوس قاروسک طبیعت حقنده کی شرلنده مندرجدر.

[۲] خلقتده بالکسر [بر] حقیقت وارددر وورد اولونماز. بو حقیقت [بر] د [بر] نلمتای و مکملدر. ایدی در، تکمیل موجودات بو واحده علاوه صورتیه تشکیل ایتشددر. رک مکملتی تکله کنددر. بو سیدن هرک جیفندن مکملدر. زبهر جیفنت واحده محتاجدر، واحدی تشکیل ایدمهک هیچ بر جزء موجود اوبادینندن کنددی کندینک خالق در، مرکب عددرلک بیهی (۱ + ۱) اولان ایکی در. واک مکملی (۱ + ۲ + ۳ + ۴) مجموعی اولان

(۱۰) در، واحد بر نقطه در. بر نقطه دها علاوه سیه خط، ویرداها علاوه سیه طول و عرض، بناء علیه اوج بیدی حائر جسم اولور. بو مسلکده الله بر کیفیت، بر قیمت، و شامل بر خیردر. هر شیئه سرایتابدن ریاضی برایشیقدر. فقط کندیشی مدرک دیکلدر، فقط آثار و افغانی مدرکدر. موجودک شرف و فضایی وحدته اولان قریبته متناسیدر. برشی، قادر اکثریدن عاری و بیسط اولورسه او قادر مکملدر و هر ضبادار اولانده مکملدر. ارض بر ایه کال اشاری اولان ضبادن محروم اولدوغی جهته مظل، بناء علیه ناری بر مرکز اطرافنده متحرکدر. بو حرکت حرکتلک مکملی اولان دورانی بر حرکتدر. مرکب عددرلک مکملی (۱۰) بو حرکتله علاقه دارد. بو سیدن ناری

Idéalisme ده واحدهک تمامی ایضاحی امکانسز و مجرد بر نقطه در. اساساً فیثاغوراس ده حرکت ایتدینکی نقطهک و مجرد دلکنی کیدرمک ایچین وحدتی ایکی به تفریق ایتیه مجبور اولدی:

۱ - «بالذات وحدت» ده، عدد و معدودک کندیشندن نشئت ایتدینکی آله؛

۲ - «بالفرض وحدت» ده، کائناتک تشکیل ایتدینکی آنهک ویا آنهک دیمک اولان Cosmos یعنی کائنات منجمدی، فیثاغوراسده خلقت پک بارز بر ایکیلک عرض ایدر. بو ایکیلک تک وجیفنت عددلک تشکیل ایتدینکی بر عالم فرضیه سندن متولددر. کورولوبورکه فیثاغوراس، تک جیفنت، سکون حرکت، مکمل و ناقص آحادک وحدته داخل اولمایان،

زبرا محدود بولونمایان بر الله ور خلقت، انسان روحی و جادکی ... تنوعات و اختلا. فانی افاده ایچین بولونمش و آرارنده بر طاقم کیزی مناسبتر کشف ایدیش کی کورون و برشی افاده ایتمین ایکیلکله معلولدر. بو مکتبه منسوب اولان دیگر فیلسوفلرده

داخل اولدوغی حالده [۱] بوتون ایتالیا مکتبی آلهی «بر علت غاییه، دیکل، هر شیئه ساری بر فضیلت اغوجی اضداددن مرکب بروحدت تلقی ایتدیلدر. قادر و مرید

عد ایتدکاری الله خلقتک انکشاف ایتمه ممش بر جرئومه سی، انکشاف ایتدیکه عالم وجود ورن مقدر و ضروری بر کیتدر. هیئت عمومی سیه شاعرانه بر تصورک محصولی اولان

بو «ذات ذوالجلال» ریاضی بر واحد کی کندندن بی خبر، کندندن خالف، فقط آثارینی مدرک و غیر معقول بر کیفیت در. آنجاق تمثالی و حسابی بر قدرتدر. بواله اکتبتک هر شی

اولان آلهی دیکل، هر شی املق استعدادده مرکز اطرافنده اون معظم کره دور ایتکده در. بونارک دوراندن چقان صدابه کره لک موسیقی دیرلر؛ سیاراتک حرکتده کی انتظامی بو موسیقی تأمین ایدر. بو حرکت بر نوع رقص در. عالم ازلی وابدی بر کنهک ایتنده رقصاندر.

[۱] فیلولائوس و آککمه تون دوقوتون کی، بالخاصه بویکنجینی: افشی بر عالم خارجنده بر آفاقیت قبول ایتشددر.

بولونان آلهی در. اولنرک آلهی کاله ابرمش و آجیلمش بر جیچکدی. بونلر کی آجیلک اوزره بولونان برنخم، بر غنجه در. هر ایکی مسانکک آلهی ده بر صوک بهار ضربه سیه قور وواجق اولان بر نباته بکزه مهسه لردی بوکون و همبرلک اغاضندن باشقا برشیئه ده دسترس اولابیلرک. خلاصه بونلرک حقیقته نسبتی، احتوا ایتدیکاری مهم و مظم تصورلره نظراً مترزل و بیدر اولدوغندن آنجاق حدسی بر منطقک کشف ایتدینکی میخانیک و ریاضیات نظریه لری اولسون احتوا ایتیه سی دولایسیله بوکون ماضی تک بر شری کی تلقی اولونمقدن باشقا قیمتلری قالمشدر [۱].

مجمیل سنا

[۱] طبیعت حقنده sur la nature نام شعر.

لریله فیثاغورک تا بهری آتنده قلا نیه دوقل، فی بونیا مکتبتک فکرلری استادینک فکرلره توجیه ایتش کی در.

خلقتک اصلی (صو، هوا، طوراق و آتش) دن عبارت اولان «عناصر اربعه» ارجاع ایتش و آشک دیکر

اوجنه حلولله عاقل یار ایتدیفته قانع اولمشدر. هندکیا ایتده اولدوغی کی، بوذا، نظر افاده الله

بدایتده معوی، مترج بروحدت و تجانس داخلنده بر کره ایدی. صفوت و سعادتهک منبعی اولان بو کره

بارچه لاتی و چوغا لقی ایتسی و اوله ایددی. عالم وحدتن انتساب ایتش بر کتدر: الله بر اغشی ایکی بارچه لاتی

احتیاجی نر قدرتدر. بناء علیه الیه دن باشقا مخلوق اولان هر شی فقرک محصولی در. مع مافیه الله بر عقل کدر. بالکسر

طبیعتک خارجنده دیکل، داخاننده در. و کندیشی بر علت دیکل، بر قوتدر. امیه دوقل فکرلری کندیشندن

اول کلن وجودیه سالکاری ده داخل اولدوغی حالده هندک شو عقیده لری نه بلیغ نظیر ایدر. (سویه

آتیلان بر بارچه طوز نامل صوبک ایتدیه ایل اولور و طوزی کری آلمانک امکانی اولمازسه اولهجه،

حقیقتده بوبوک، نامتای غیر محدود معرفته مالی وجودده، بوبلدر. بوخاک و جودلره روح اعظم

ظاهر و انکشاف ایدر» بدایتده لا جود و اردی کندیشندن وجود تولد ایتدی. و کندیشندن بوتون

خالق تولید ایتدی. «آغاک هر رشتنی در حال اوزاوب چک بیلن بر اوردوجی کی، آرز حیاتی اوززنده

اونارک نشو و نما سی کی، ذی کیه انسانارک وجودی اوززنده صاجارک و قبالرک نمای کی

هر شی ایتدین دوزار و ابدیه کیدر».

